

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 1. Vtrum extrema vnctio sit verum nouæ legis Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

2. Obie-
ctio, de
Traiano,
& alijs ex
inferno sal-
uatis.

Obijcitur Secundò : Damascenus *Oratione de
ijs qui in fide dormierunt*, dicit Traianum precibus
S. Gregorij ex inferno liberatum: & animâ cuius-
dam Falconillæ paganæ femine precibus S. The-
clæ primæ martyris. Idem refert ex Palladij hi-
storia Lausiaca, cranium cuiusdam idololatræ
respondisse S. Macario, *Damnatos sentire aliquod so-
latium, quando pro ipsis preces offerret.*

Soluitur,

Respondeo: Exemplum istud de Traiano vi-
deri totum fictitium; vt docet Canus lib. 11. De
locis, cap. 2. & 3. & multi recentiores. Quomodo
enim credibile est, Traianû, qui non tantum fuit
idololatra per omnem vitam, & infinitos Sanctos
affecit martyrio, & præposteræ libidini deditus
fuit, sed etiam voluit statuum suam adorari; post
quingentos annos, ob opus misericordiæ planè
naturale viduq; præstitum in infidelitate & pecca-
to mortifero, ex inferno esse liberatû; aut B. Gre-
gorium ob tantillû opus id à Deo petere voluisse?
Adde, in eadem historiâ dici S. Gregorium ob
hanc petitionem fuisse punitum perpetuo stoma-
chi dolore. Quomodo ergo in re tanta fuit exau-
ditus, si petendo peccauerit? Dicendum ergo,
Damascenum non esse auctorem istius orationis,
sed Græcum aliquem parum eruditum. Nam in
eadem oratione dicitur, *Multos alios infideles in in-
ferno fuisse à Christo illuc descendente, & prædicante
conuersos, & saluatos*: quod est error exploratus
& euidens. Similiter apocrypha est illa historia de

cranio: tum ob alias causas, tum quia in Palladio
non reperitur. Neque etiam credibile est, Maca-
rium pro damnatis orare consueuisse.

DVBIVM III.

Vtrum Sancti in calis orent pro defunctis?

Dominicus Soto dist. 45. quæst. 3. art. 2. ne-
gat; eò quòd oratio Sanctorum non sit sa-
tisfactoria: Suffragia autem non prosunt, nisi per
modum satisfactionis.

39
Don. Soto
negat.

Sed hæc sententia defendi non potest. Primò, *Affirma-
tur.* Quia Luca 16. v. 9. dicitur: *Facite vobis amicos de
mammona iniquitatis, vt, cum desereritis, excipiant vos
in æterna tabernacula*: in quem locû vide Ambros.
in Comment. & August. lib. 21. de Ciuit. cap. 27.
Secundò: Quia Ecclesia in oratione, *Deus venia
largitor, rogat Deum, vt B. Virgine, & omnibus San-
ctis intercedentibus, animas defunctorum ad perpetua
beatitudinis consortium perducere dignetur.*

Ad rationē Soti, Resp: Etsi oratio Sanctorû nõ
sit satisfactoria, est tamen impetratoria, & sic ap-
plicat quodammodo animabus Christi satisfactio-
nes. Precatur enim Sancti, vt Deus propter Chri-
sti & Sanctorum satisfactioes illis condat; quomodo etiam nobis gratiam impetrant; quam-
uis Deus non statuerit nobis gratiã conferre, nisi
interueniente aliquo merito, saltem Christi, vt ali-
bi dictum est.

Soti ratio
soluitur.

DE SACRAMENTO EXTREMAE VNCTIONIS.

Circa Quæstionem 29. 30. 31. 32. & 33.

CAPVT I.

De Essentialibus huius Sacramenti.

DVBIVM I.

*Vtrum Extrema Vnctio sit verum nouæ
Legis Sacramentum?*

Hæretici
negantes.

PRimi, qui hoc Sacramentum sustulerunt,
videntur fuisse Waldenses; vt refert Tho-
mas Waldensis Tom. 2. cap. 163. Hos se-
cutus est Wicleff, & demum hæretici no-
stri temporis.

Sententia
firmans
est de fide.

Sed certâ fide tenendum est, extremam Vn-
ctionem esse verum & propriè dictum nouæ legis
Sacramentû. Patet ex Concilio Trident. sess. 14.
can. 1. De extremâ Vnctione: *Si quis dixerit, extre-
mam Vnctionem non esse verè at propriè Sacramentum
à Christo Domino nostro institutû, & à B. Iacobo Apo-
stolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum à Patri-
bus, aut signentû humanum, anathema sit.* Idem patet
ex Concil. Florentino, cui interfuerunt Græci,
& simul cum Latinis approbarunt Armenorum
instructionem.

Expeditur
locus Mar-
ci 6. de Vn-
ctione
sgrorum.

Probatur Primò: Marci 6. *Vngebam (Apostoli)
oleo multos agros, & sanabant.* Hunc locum intelli-
gi de hoc Sacramento probat multis Maldonatus;

& insinuat Hieronymus in Commentario huius
loci, dicens: *Cum vngunt oleo agros, infirmitatem
fidei virtute corroborant, vbi satis indicat, se non lo-
qui de dono miraculorum, sed de Sacramento in-
terius sanante.* Clariù adhuc Beda, Theophyla-
ctus, Oecumenius, Euthymius, Albertus Magnus,
& Dionysius Carthusianus in hunc locum Marci,
& Beauxamis tom. 2. fol. 516. Thomas Walden-
sis suprâ, Alphosus à Castro verbo *Extrema Vnctio*,
Petrus Soto lect. 1. Francisc. Victoria lect. 213.
Probatur: quia omnia hæc insinuatur, quæ ad ra-
tionem huius Sacramenti pertinent; Materia re-
mota, *Oleum*; propinqua, *Vnctio*; Minister, *Apostolis*
sub quibus intellige *Sacerdotes & Presbyteros*, Apo-
stolorum in hoc successores: subiectum quod vn-
gitur, *Infirmis*; effectus, *Sanatio*, corporis scilicet &
animæ: non enim sanabant Apostoli corpore, nisi
quos etiam sanabant spiritu. Et quamuis hic non
exprimatur formula verborum, dubitandum ta-
men non est, quin aliquam adhibuerint; vt etiã
fatentur ij, qui existimât hæc agi de dono miracu-
lorum. Confirmantur hæc omnia: Quia parum
credibile est, Dominum præcepisse Apostolis vn-
ctionem olei ad curandum corpus per donum
miraculorum, quia hæc vnctio multum detraxisset
miraculo; visi enim fuissent virtute olei curasse;
quod quidam hæretici, inter quos Wicleff, & ali-
qui Caluinistæ, dixerunt: ergo præcepit eam
vnctione ad significandam & efficiendam potissi-
mum in-

mum internam animae curationem, quae sit Sacramenti virtute.

Soluuntur obiectio. nes.

Dices Primò: Hoc Sacramentum non potest conferri, nisi à Presbyteris: atqui Apostoli tunc non erant Presbyteri: ergo.

Respondeo: In principio foundationis Ecclesiae multa fiebant extraordinaria via & potestate, donec omnia essent constituta: sic Apostoli baptizabant, quod tamen solius est Sacerdotalis officij.

Dices Secundò: Hoc Sacramentum non potest conferri, nisi baptizatis; Apostoli verò vngebant etiam non baptizatos.

Respondeo: Credibile est eos vnxisse solos baptizatos, presertim cum iam antè multi essent baptizati. Vnde enim constare potest de contrario? His adde: saltem hinc omnium sententiã insinuari Sacramentum extremae Vnctionis, vt expressè docet Concilium Tridentinũ, siue in finuatur directe, siue tamquam in figurã.

Expenditur locus Iacobi s.

Alius locus est Iacob. 5. v. 14. *Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Ecclesiae, & orent super eum, vngentes eum oleo, in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei.* his verbis, præterquã quod Apostolus indicet materiam, formam, effectum, & ministrũ, vt inquit Concil. Tridentinũ, etiam clarè insinuat esse verum Sacramentum. Tria enim tantummodò ad rationem Sacramenti requiruntur, vt heretici cõsentiant: Primò, Symbolum externum. Secundò, Promissio gratiã. Tertiò, vt non sit institutum temporale, sed perpetuum. Atqui hæc tria apertè hinc habemus: Symbolum enim externum est *Vnctio olei cum oratione fidei*: Promissio cernitur in *alleviatione infirmi, & remissione peccatorum*: Perpetua duratio indicatur, cum ait: *Infirmatur quis in vobis? Inducat presbyteros &c.* insinuans hunc ritum esse frequentandum, quãdiu infirmi in Ecclesia erunt.

Obiectio hæreticorum.

Respondent heretici, Apostolum loqui de Vnctione, non Sacramentali que gratiam cõferat; sed de alia quadam tunc adhiberi solitã ad curationem corporum per donum miraculorum. Vnde nunc, quando hoc donum cessauit, superstitiosam esse huiusmodi vnctionem. Quòd autem de tali vnctione loquatur, probant, eò quòd vtatur verbis significantibus sanitatem corporalem, vt *excitabit ad hilaritatem, & saluabit.*

Soluitur.

Sed contrã: Primò: Donum miraculorum non solum infirmis prodest, sed etiam cæcis, claudis, mutis, mortuis: & tamen Apostolus solos infirmos vngi. Secundò, Si loqueretur de dono miraculorum, non prescriberet *oleum*; hoc enim donum non est oleo alligatũ. Imò si quã re Deus nos vult vti, ea ferè est inutilis & perniciofa morbo, vt virtus diuina appareat illustrior. Sic Moyses læsos à serpentibus curauit aspectu serpentis ænei, Numerorum 21. Elisaus aquã Iordanis curauit lepram Naaman 4. Reg. 5. Isaïas carieis, id est, scibus siccis, curauit vlcus Ezechiae, quã tamen vlcibus sunt perniciofa, Isaïa 38. Dominus cæcum curauit luto, Ioannis 9. Petrus infirmos sanauit vmbra, Actor. 5. Tertiò, Cur Apostolus iussisset potius *Presbyteros* adduci, quã alios, cum nec ipsi omnes, nec soli donum curationem haberent? Quartò, Per donum miraculorum non remittebantur peccata: atqui Apostolus dicit, per hanc vnctionem, & orationem fidei remitti peccata. Quintò, Non est credibile Aposto-

lum precipere fidelibus, vt miracula querant, quã infidelibus in signum sunt, non autem fidelibus. 1. ad Corinth. 14. Denique, si ageretur de dono curationum; nemo fidelium illius temporis obiisset mortem; quia donum illud habebat infallibilem effectum, & Apostoli promissio est absoluta: *Oratio fidei, inquit, saluabit infirmum.* Vnde patet eum nõ principaliter loqui de salute corporis, quã frequenter non sequitur; sed animã, quã semper sequitur, si homo sit dispositus.

Quid præ præ signa fiet &c.

Ad rationem in contrarium: Verbum *excito*, non solum ad corpus pertinet, sed etiam ad animum: significat enim in Scripturis, *pellere mororem, torporem, negligentiam*: Ad Rom. 13. v. 11. *Hora est iam nõs de somno surgere.* 2. Petri. 3. v. 1. *Excito sinceram vestram mentem.* Similiter *saluo* etiam ad animum pertinet. Nec obstat quòd etiam salutem corporis significet, quia extrema Vnctio interdum corporaliter saluat, quando ita expedit. Rectissime ergo vocabulum commune positum est, quo effectus huius Sacramenti exprimeretur. Vide Maldonatus supra, & Bellarminum de hoc Sacramento, & Valentiam.

Ex Concilio

Probatur Secundò: Ex Concilio, præter Concilia iam antè citata. Vide Conciliũ Cabilonense II. tempore Caroli Magni habitum, cap. 48. & Aquisgranense II. can. 8. & alia quaedã Pro-uincialia.

Ex Patribus Innocent.

Probatur Tertiò: Ex Patribus Innocentius I. epist. 1. cap. 8. multa scribit de hoc Sacramento, respondens Episcopo Eugubino, qui illum de hoc consuluerat: Primò, dicit locum Iacobi esse intelligendum de omnibus fidelibus ægrotantibus, qui sacro oleo chrismatismis petungi possunt, quo, ab Episcopo confecto, non solum Sacerdotibus, inquit, sed, omnibus Christianis vti licet in sua vel suorũ necessitate inungendo, id est, vt vngantur. Secundò dicit, *Non solum Episcopis, sed etiam Presbyteris licitũ esse hoc Chrismate*, id est, hac vnctione alios vngere. Tertiò, *solum Episcopi esse, benedicere.* Quartò, illis, quos non pœnitet peccatorum, non posse conferri; *Quia genus, inquit, Sacramenti est: nam quibus reliqua Sacramenta negantur, quomodo vnum genus putatur concedi posse?* Eadem verba Innocentij refert Conciliũ Wormaticense circa annum Domini 868. can. 72. Chryostomus lib. 3. de Sacerdotio; *Sacerdotes, inquit, non solum quando nos regenerant, sed etiam posse habere potestatem indulgendi peccata: Infirmatur, ait Apostolus, aliquis ex vobis? adducat presbyteros Ecclesiae, & vngant eum oleo.* &c. D. August. serm. 215. de Tempore, monet vt infirmi Eucharistiã sumant; deinde Iacobi Apostoli præceptum seruent: *Infirmatur quis in vobis? &c.* Idem docet Beda, & alij supra citati.

Concilio Wormaticense.

Chryostomus.

Augustinus.

Ex Ratio- ne,

Probatur Quartò: Ratione. Sacramenta sunt instituta in remediũ peccatorum, & ad vincendas tentationes, & ad progressum virtutum: sed in exitu vitæ maximè egemus gratia & auxilio ad delenda peccata, & vincendas tentationes, & ad excitandum animum in amorem celestium; quia tunc maximas patimur difficultates, cum & diabolus omnes suas vires exerit, & morbus mentem deprimit, & timor mortis ac damnationis miram anxietatem adfert: ergo, si vnquam est necessarium Sacramentum, est vel maximè in illo statu necessarium.

Et confirmatur: Quia si Christus instituit aliqua Sacramenta pro initio vitæ & progressu, con-

D d d d iij sentancium

sentaneum fuit, vt etiam institueret aliquod pro exitu, quia tunc maximè opus est. & homo minimè aptus est vt se ipsum iuuet. Dices: Sufficere confessionem & Eucharistiam. Respondeo: Vniuersè non sufficere: tum quia sunt plurimi, qui tunc nec confiteri, nec Eucharistiam sumere possunt; tamè hoc Sacramento possunt ab æternâ morte liberari: tum quia tunc singulari est opus auxilio, ergo & singulari Sacramento: tum deniq; quia post confessionem & Eucharistiam manent reliquiæ peccatorum impediens ingressum cæli: ergo oportebat esse Sacramentum aliquod, quo illæ propriè abstergerentur, & mens ad cœlestia disponeretur.

DVBIVM II.

Vtrum extrema Vnctio sit vnum Sacramentum?

Respondeo: Esse vnum Sacramentum, etsi constat varijs vnctionibus, & formulis verborum partialibus. Vide D. Thomam. Sed dubiū est: Vtrum plures istæ vnctiones ita pertineant ad rationem Sacramenti, vt, nisi omnes adhibeantur, saltem quæ in locis sensuum adhiberi solent, nihil sit actum, id est, non sit Sacramentum?

Dominicus Soto multiq; alij putant, illas vnctiones omnino esse necessarias ad rationem Sacramenti, adeo, vt ante vltimam nihil efficiatur. Ratio est: quia hoc Sacramentum applicatur homini in modum perfectæ medicinæ ad curanda vulnera interiora: ergo de eius ratione est, vt applicetur ad omnes sensus externos, tanquam ad omnes radices vulnerum animæ interiorum. Patet consequentia: quia aliqui non habebit rationem perfectæ medicinæ; non enim significabit perfectam curationem.

7
Dominic.
Soto.

In singulis
vnctioni-
bus est ra-
tio Sacra-
menti.

Verum altera sententia etiam est probabilis, nempe in singulis vnctionibus esse rationem Sacramenti, quamuis omnes ad integritatem vnius perfectæ vnctionis concurrant, eo ferè modo, quo supra q. 73. a. 2. dictum est de Eucharistia. Tenet Scotus d. 23. in fine. Paludanus ead. distinct. q. 1. art. 3. conclus. 2. & q. 2. sub finem. Ioan. Medina Cod. De confessione, q. 11. citâs pro hac sententia Adriant. Insinuat D. Thomas hic in Corpore sub finem, ad 1. & 3.

Probatur Primò: Quia vnctiones istæ nõ sunt coniunctim per modum vnius, sed seorsim; & quæque habet suam integram formam, non dependentem à præcedentibus vel consequentibus: ergo &c.

Secundò: Sacramenta statim efficiunt, quod significant: sed vnctio, v. g. oculorum cum sua formâ significat condonari peccata commissa per oculos: ergo hæc vnctio statim hoc efficit, nec expectatur reliquorum sensuum vnctio: sicuti vt consecratur species panis, non expectatur consecratio vini; aut vt species panis gratiam consecrat, non expectatur sumptio speciei vini.

Si vnus sa-
cerdos de-
ficiat, debet
alius sup-
plere re-
liquas vn-
ctiones.

Tertiò: Vnum Sacramentum non potest confici à duobus ministris, nisi constet partibus quæ per se sunt Sacramentum, vt patet in Baptismo, Confirmatione, Pœnitentiâ, & similibus, quæ non possunt à duobus ministris successiue fieri, eò quod pars Sacramenti non sit Sacramentum: vni enim simplex Sacramentum non potest fieri, nisi ab vno ministro. Atqui hoc Sacramentum potest

successiue conferri à duobus ministris: si enim Sacerdos post vnctionem duorum sensuum deficiat, alius debet ei succedere, qui non potest illas duas vnctiones repetere, sed debet progredi ad alias; quod est signum illas duas habuisse suum effectum, & in illis constituisse rationem Sacramenti, vt patet in Eucharistia: si enim post consecrationem panis deficiat Sacerdos, qui substituetur, perget consecrare calicem, non verò nouum panem consecrabit.

DVBIVM III.

Vtrum hoc Sacramentum fuerit à Christo institutum?

Respondetur: Istud Sacramentum, sicut & cætera, immediatè esse à Christo institutum, non ab Apostolis. Patet ex Concilio Trident. sess. 7. can. 1. vbi hoc definitur de omnibus Sacramentis, quamuis illud verbum, *immediatè*, non exprimitur. Et sess. 14. can. 1. definitur id ipsum speciatim de hoc Sacramento. Idem clarè colligitur ex verbis D. Iacobi: non enim tam absolute promitteret virtute illius *saluationem & remissionem peccatorum*, nisi sciuisset illud à Domino esse institutum, cuius soli virtute id fieri potest. Vide quæ supra dicta sunt q. 64. art. 2.

8
Affirmatur

Notandum est: Magistrum hoc loco videri sentire contrarium ex Hugone Victorino, qui lib. 2. de Sacramentis part. 15. cap. 2. dicit, *Sacramentum Vnctionis infirmorum ab Apostolis institutum legitur: ait enim Iacobus, Infirmitur quis ex vobis? &c.* Et D. Bonauent. hac distinct. 21. art. 1. q. 2. *Spiritus sanctus*, inquit, *per Apostolos hoc Sacramentum instituit.* Sed fortè explicari possunt, quòd loquantur de institutione promulgatoriâ; sic enim D. Thomas explicat Magistrum: quomodo Moyse inter- dum *Autor* dicitur *Veteris legis*.

Explicatur
Magister.

DVBIVM IV.

Vtrum materia huius Sacramenti sit oleum ab Episcopo consecratum?

Respondetur Affirmatiue. Est fide tenendū. Patet ex Concilio Florentino, vbi dicitur, *Huius Sacramenti materiam esse oleum oliuæ ab Episcopo benedictum.* & Tridentino sess. 14. c. 1. *De extrema Vnctione: Intellexit, inquit, Ecclesia materiã esse oleum ab Episcopo benedictum.* Idem expressè habetur in Concil. Cabilonenſi 2. can. 48. *Secundum B. Iacobi Apostoli documentum, cui etiam decreta Patrum consonant, infirmi oleo, quod ab Episcopis benedicitur, à Presbyteris vngi debent.* Idem expressè habet Innocentius I. supra; & Beda in cap. 5. Iacobi, dicens, *Per illa verba, Vngentes oleo in nomine Domini, significari oleum benedictum, nec posse, nisi ab Episcopis confici.*

9
Responſio
affirmans
est de fide.

Et quidè quòd debeat esse *Oleum*, patet ex ipsa Scriptura, *Vngentes*, inquit, *Oleo.* Quia verò nullus liquor propriè est *Oleum*, nisi qui ex oliuis exprimitur, idèò necesse est, vt sit *oleum oliuæ*, vt expressè habet Concilium Florentinum. Vnde per *oleum amygdalinum, nucum, raparum*, &c. nihil efficietur. Ratio primaria est, institutio diuina: Congruentia est, quia *oleum* optimè significat effectum huius Sacramenti. Primum enim lenit; vnde significat optimè alleuiationem infirmi. Deinde curat vulnera, & intima penetra: vnde signi-

Debet esse
Oleum oli-
uæ.

ficat